

RAPORT Z BADANIA

Wpływ epidemii Covid-19 na rynek pracy w województwie opolskim

opracowany przez:

Pracownię Badań Społecznych „Sondaż”

na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu

**WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W OPOLU**

Opole, sierpień 2020 r.

Spis treści

1. Wnioski z badania pt.: „Wpływ epidemii Covid-19 na rynek pracy w województwie opolskim”	3
2. Założenia badania.....	4
3. Metodologia badania.....	5
4. Analiza wpływu epidemii Covid-19 na rynek pracy w województwie opolskim” w świetle badań ilościowych.....	5
4.1. Struktura próby badawczej.....	5
4.2. Ocena bieżącej sytuacji badanych podmiotów w porównaniu do sytuacji sprzed wybuchu epidemii Covid-19 i jej prognoza.....	8
4.3. Prognoza ekonomiczna sytuacji firmy w perspektywie trzech miesięcy od udziału w badaniu.....	14
4.4. Pozyskanie wsparcia udzielanego w związku z epidemią Covid-19 i związane z nim trudności w jego uzyskaniu.....	18
4.5 Plany związane ze skorzystaniem ze wsparcia oferowanego w ramach tzw. Tarczy antykryzysowej.....	20
4.6. Ocena skuteczności wsparcia w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej i oczekiwania pracodawców w związku z udzieloną pomocą.....	21
4.7 Trudności związane z uzyskaniem wsparcia.....	21
5.Podsumowanie.....	22

1. Wnioski z badania pt.: „Wpływ epidemii Covid-19 na rynek pracy w województwie opolskim”

- W badanej zbiorowości opinie o kondycji ekonomicznej firm były zróżnicowane, niemniej jednak przeważała ocena wskazująca na pogorszenie się jej w wyniku pandemii Covid-19.
- W większości firm stan zatrudnienia pracowników nie uległ zmianie. Tylko 23,8% firm zredukowało zatrudnienie, przy czym umowy o pracę rozwiązywano, przede wszystkim z cudzoziemcami (63,4%).
- Występowanie zaległości w bieżących zobowiązaniach firmy wobec innych podmiotów dotyczyło 12,5% firm. Na zaległości finansowe wobec firmy przez inne podmioty wskazywało 37,0% firm i najczęściej w opinii respondentów (30,0%) nie zagrażały one istnieniu firmy.
- W porównaniu do sytuacji sprzed pandemii w ponad połowie firm (53,2%) spadły zamówienia na oferowane przez firmę produkty i usługi, w największym stopniu w sekcji I (Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi -85,2%), następnie w sekcji H (Transport i gospodarka magazynowa-83,7%) oraz w sekcji S (pozostała działalność usługowa-81,2%).
- W porównaniu do sytuacji sprzed pandemii poziom wynagrodzenia pracowników w większości firm nie uległ zmianie.
- Korzystanie z formy pracy zdalnej wśród badanych firm, w okresie sprzed pandemii było rzadkie, korzystały z niej nieliczne firmy (5,5%). Natomiast w szczytowym okresie pandemii tę formę pracy wprowadziło 45,0% firm. Obecnie korzystanie z tej formy pracy dotyczy 12,4% firm.
- Większość firm, z tych, które wprowadziły formę pracy zdalnej (67,6%) zamierza ją nadal utrzymać w przeciągu najbliższych trzech miesięcy.
- Te firmy, które nie wprowadziły pracy zdalnej w przeważającej większości nie zamierzają tego nadal uczynić (86,9%). Wprowadzenie tej formy pracy planuje się tylko w nielicznych firmach (0,9%).
- Oceny wpływu przejścia pracowników na zasilek opiekuńczy oraz zwolnienie lekarskie (L4) na sytuację ekonomiczną firmy były zróżnicowane. Większość pracodawców uważała, że wpłynęły na nią w nieznacznym stopniu.
- Generalnie większość pracodawców uznała, że w związku z wybuchem pandemii COVID-19 firma doświadczyła występowania wielu problemów lub trudności jednak nie zagrażających stabilności firmy. Problemy i trudności dotyczyły przede wszystkim: spadku popytu krajowego na towary i usługi.
- Ocena czasu, w jakim nastąpi powrót do sytuacji gospodarczej sprzed pandemii COVID-19. Sprawiała respondentom trudności. Najczęściej wskazywano lata niż miesiące.
- W opinii respondentów kondycja ekonomiczna firmy w perspektywie trzech miesięcy od daty udziału w badaniu nie zmieni się, chociaż połowa firm obawia się, że w przeciągu najbliższych 3 miesięcy utracą płynność finansową i wystąpią zaległości w zobowiązaniach finansowych. Przeważa opinia, że w przeciągu najbliższych trzech miesięcy na oferowane przez firmy produkty i usługi popyt nie ulegnie zmianie.

- Większość firm, w tym czasie nie planuje zwiększenia, ani też zmniejszenia stanu zatrudnienia pracowników, jak również nie planuje działań w zakresie podwyżki lub obniżki płac.
- Większość polskich firm nie planuje również zwolnień grupowych.
- Firmy niemal powszechnie skorzystały z oferowanych form wsparcia zawartych w ramach tzw. „Tarczy antykryzysowej” w celu zmniejszenia negatywnych skutków pandemii. Najbardziej popularną formę stanowiło zwolnienie ze składek ZUS lub odroczenie składek płatnych ZUS.
- Większość firm w trakcie wnioskowania o pomoc przewidzianą w Tarczy antykryzysowej nie napotkała na problemy z uzyskaniem wsparcia. Te, problemy, które jednak wystąpiły dotyczyły przede wszystkim: niejasności przepisów, nadmiaru biurokracji, uznaniowości decyzji i braku wsparcia ze strony urzędników.
- Ocena dotychczas udzielonego wsparcia była jednoznacznie pozytywna. Większość respondentów oceniła, że udzielone wsparcie wpłynęło pozytywnie na kondycję firmy: poprawiło ją lub zdecydowanie poprawiło.
- Większość firm w najbliższej przyszłości nie zamierza skorzystać ze wsparcia oferowanego w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej.
- Generalnie należy stwierdzić, że skala oddziaływania pandemii Covid-19 na opolski rynek pracy okazała się mniejsza niż można było domniemywać jeszcze na początku epidemii, w czym zdecydowanie pomogło wsparcie oferowane w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej.

2. Założenia badania

Celem głównym badania była analiza wpływu pandemii Covid-19 na rynek pracy województwa opolskiego. Badanie pozwoliło odpowiedzieć na następujące pytania badawcze:

- Jak kształtuje się bieżąca sytuacja wśród badanych podmiotów w porównaniu do sytuacji sprzed wybuchu epidemii Covid-19 z uwzględnieniem:
 - a. uogólnionej oceny ekonomicznej kondycji firmy,
 - b. stanu zatrudnienia,
 - c. występowania zaległości w bieżących zobowiązaniach firmy,
 - d. popytu na dobra/usługi oferowane przez firmy,
 - e. poziomu wynagrodzeń,
 - f. stosowania w firmie pracy zdalnej,
 - g. zainteresowania szkoleniami w zakresie pracy zdalnej.
- Jak badane podmioty prognozują ekonomiczną sytuację firmy w perspektywie trzech miesięcy od udziału w badaniu w zakresie:
 - a. uogólnionej oceny ekonomicznej kondycji firmy,
 - b. stanu zatrudnienia i ewentualnych zwolnień grupowych,
 - c. wystąpienia zaległości w bieżących zobowiązaniach finansowych,
 - d. popytu na dobra/ usługi oferowane przez firmy,
 - e. poziomu wynagrodzeń,
 - f. stosowania w firmie pracy zdalnej.

- Na jakie trudności napotykają badane podmioty w związku z epidemią Covid-19?

- Kiedy badane podmioty przewidują termin zakończenia negatywnych następstw związanych z epidemią Covid-19?
- Jak decyzje pracowników o przejściu na zasilek opiekuńczy oraz zwolnienie lekarskie (L4) wpłynęły na sytuację ekonomiczną firmy i jak wpłyną na nią w najbliższym czasie?
- Jak kształtuje się wsparcie udzielone podmiotom w oparciu o najpowszechniejsze instrumenty z tzw. *Tarczy Antykryzysowej*, zwłaszcza:
 - a. Ile firm skorzystało ze wsparcia w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej?
 - b. Jak oceniany jest dostęp do udzielonego wsparcia?
 - c. Jak oceniana jest skuteczność otrzymanego wsparcia?

3. Metodologia badania

Badania empiryczne zrealizowano w oparciu o metodę sondażową. Dane zostały zebrane przy użyciu standaryzowanego telefonicznego wywiadu wspomaganego komputerowo (CATI). Kwestionariusz narzędzia badawczego został opracowany przez Wykonawcę i zaakceptowany przez Zamawiającego przed rozpoczęciem realizacji badania. Każdorazowo respondentami w badaniach byli: właściciele przedsiębiorstw, osoby z kadry zarządzającej lub pracownicy odpowiedzialni za politykę kadrową.

W toku realizacji badania zrealizowano 894 wywiady telefoniczne CATI. Dobór próby do badań miał charakter losowy-warstwowy. Próba została wylosowana oraz poddana warstwowaniu przez Wykonawcę względem następujących kryteriów:

- sektor prywatny,
- wielkość zatrudnienia
- sekcja PKD (najwyższy poziom ogólności – oznaczenie literowe) w poszczególnych powiatach województwa opolskiego.

Operat losowania stanowiła aktualna baza REGON będąca zbiorem informacji o podmiotach gospodarki narodowej zarejestrowanych w województwie opolskim. Próba została dobrana w sposób proporcjonalny w związku z czym liczba podmiotów w poszczególnych warstwach stanowi odzwierciedlenie liczebności tych podmiotów w populacji.

4. Analiza wpływu epidemii Covid-19 na rynek pracy w województwie opolskim” w świetle badań ilościowych

4.1. Struktura próby badawczej

Badanie zostało przeprowadzone w miesiącu lipcu i sierpniu 2020 roku we wszystkich powiatach województwa opolskiego.

Tab. 1 Zróżnicowanie próby wg. powiatów.

Na terenie jakiego powiatu leży siedziba firmy? (Chodzi o położenie centrali lub oddziału firmy w zależności od tego, gdzie prowadzona jest rozmowa).		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	BRZESKI	87	9,7	9,7	9,7
	GŁUBCZYCKI	38	4,3	4,3	14,0
	KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI	78	8,7	8,7	22,7
	KLUCZBORSKI	54	6,0	6,0	28,7
	KRAPKOWICKI	44	4,9	4,9	33,7
	M. OPOLE	189	21,1	21,1	54,8
	NAMYSŁOWSKI	40	4,5	4,5	59,3
	NYSKI	123	13,8	13,8	73,0
	OLESKI	50	5,6	5,6	78,6
	OPOLSKI	102	11,4	11,4	90,0
	PRUDNICKI	40	4,5	4,5	94,5
	STRZELECKI	49	5,5	5,5	100,0
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Zródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Wśród przebadanych podmiotów gospodarczych najliczniej były reprezentowane firmy z powiatu: m. Opole (21,1%), powiatu nyskiego (13,8%) oraz powiatu opolskiego (11,4%). Natomiast w podziale sekcje: G (handel i naprawy-21,8%), F (budownictwo-14,9%) C (przetwórstwo przemysłowe-12,3%).

Tab. 2 Zróżnicowanie próby wg. podziału na sekcje.

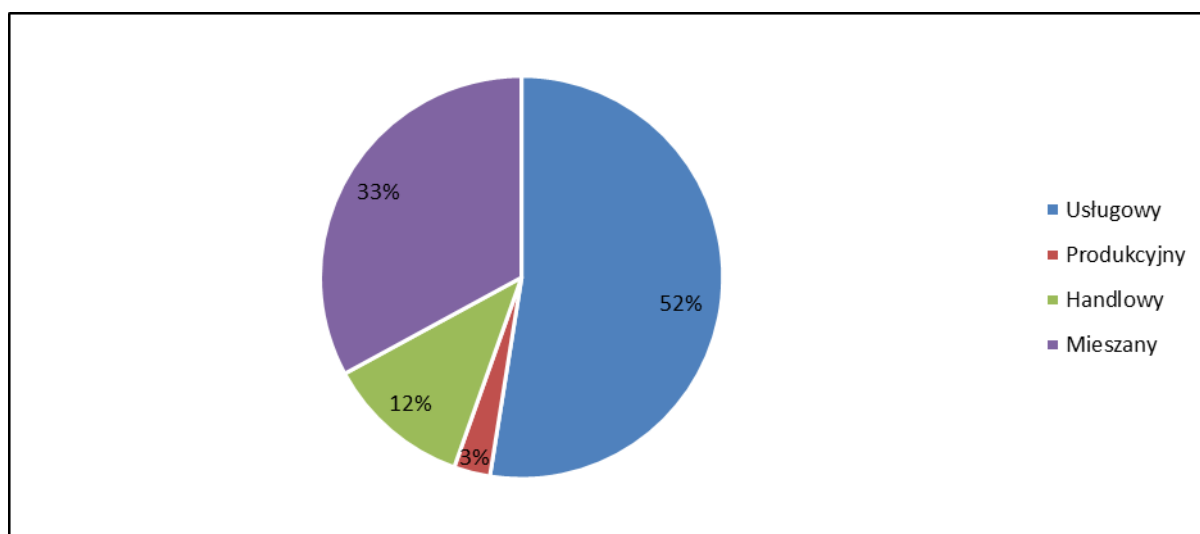
W jakiej branży działa firma? (Chodzi o dominujący sektor działalności).		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	BUDOWNICTWO	133	14,9	14,9	14,9
	DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	78	8,7	8,7	23,6
	DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	30	3,4	3,4	27,0
	EDUKACJA	21	2,3	2,3	29,3
	HANDEL I NAPRAWY	195	21,8	21,8	51,1
	HOTELE I RESTAURACJE	27	3,0	3,0	54,1
	INFORMACJA I KOMUNIKACJA	21	2,3	2,3	56,5
	OBSŁUGA NIERUCHOMOŚCI I FIRM	50	5,6	5,6	62,1
	OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	45	5,0	5,0	67,1
	POŚREDNICTWO FINANSOWE	27	3,0	3,0	70,1
	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	85	9,5	9,5	79,6

	PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	110	12,3	12,3	91,9
	ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	19	2,1	2,1	94,1
	TRANSPORT, GOSPODARKA MAGAZYNOWA I ŁĄCZNOŚĆ	49	5,5	5,5	99,6
	WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, WODĘ	4	0,4	0,4	100,0
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

W strukturze próby największy udział miały firmy usługowe (52,0%), następnie firmy o profilu mieszanym (33,0%), kolejno handlowe (12,0%) oraz produkcyjne (3,0%).

Rysunek 1 Profil działalności firm.

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Największy odsetek firm stanowiły firmy o zasięgu lokalno/regionalnym (65,2%), następnie o zasięgu krajowym (25,8%) oraz o zasięgu międzynarodowym (8,9%).

Tab. 3 Zróżnicowanie próby wg. zasięgu działalności firmy.

Jaki jest zasięg działalności firmy?		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Krajowy.	231	25,8	25,8	25,8
	Lokalny/ Regionalny.	583	65,2	65,2	91,1
	Międzynarodowy.	80	8,9	8,9	100,0
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

W próbie dominowały mikro przedsiębiorstwa (od 1 do 9 osób-39,9%); następnie małe przedsiębiorstwa (od 10-49 osób-36,7%) oraz średnie (od 50-249 osób-17,6%) oraz duże (od 250-1000-2,7%) i powyżej 1000 osób – 0,3%, co odpowiada strukturze podmiotów gospodarczych w województwie opolskim.

Tab. 4 Zróżnicowanie próby wg. wielkości przedsiębiorstw.

Ilu pracowników jest zatrudnionych w firmie?(Chodzi o liczbę osób zatrudnionych w firmie, bez względu na rodzaj umowy (nie wliczają się w to współpracownicy pracujący poza siedzibą firmy).		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	1 osobowa działalność gospodarcza – osoba fizyczna niezatrudniająca pracowników	25	2,8	2,8	2,8
	od 1 do 9	357	39,9	39,9	42,7
	od 10 do 49	328	36,7	36,7	79,4
	od 50 do 249	157	17,6	17,6	99,7
	od 250 do 1000	24	2,7	2,7	82,1
	powyżej 1000	3	,3	,3	100,0
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

4.2. Ocena bieżącej sytuacji badanych podmiotów w porównaniu do sytuacji sprzed wybuchu epidemii Covid-19 i jej prognoza.

a. Ocena ekonomicznej kondycji firmy.

W badanej zbiorowości opinie o kondycji ekonomicznej firm były zróżnicowane. Niemniej jednak przeważała ocena, że w wyniku pandemii Covid-19 sytuacja ekonomiczna firm uległa pogorszeniu się. (50,2%), w tym 37,4% respondentów stwierdziło, że pogorszyła się, a 12,8% oceniło, że znacznie pogorszyła się. Taka ocena dotyczyła firm z sekcji I (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi-44,4%) oraz z Sekcji H (Transport i gospodarka magazynowa-32,7%), a także z sekcji S (Pozostała działalność usługowa 31,9%). Natomiast 43,4% respondentów wskazało, że nie uległa ona zmianie w porównaniu do sytuacji sprzed epidemii Covid-19. Rzadkością była ocena wskazująca na polepszenie ekonomicznej kondycji firmy (6,5%). Taką ocenę wyrażały przede wszystkim firmy z sekcji M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (24,4%).

Tab. 5. Ocena kondycji ekonomicznej firmy.

Jak Pan/i ocenia obecną kondycję ekonomiczną firmy w porównaniu do okresu sprzed pandemii COVID-19?		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Uległa polepszeniu.	58	6,5	6,5	6,5
	Nie zmieniła się.	388	43,4	43,4	49,9
	Uległa pogorszeniu.	334	37,4	37,4	87,3
	Uległa znacznemu pogorszeniu.	114	12,7	12,7	100,0
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

b. Stan zatrudnienia.

W większości firm (72,3%) stan zatrudnienia pracowników nie uległ zmianie. W 27,7% firm zmienił się stan zatrudnienia pracowników w porównaniu do okresu sprzed pandemii COVID-19, w tym w 18,9% firm nieznacznie się zmniejszył, natomiast w 4,9% znacząco się zmniejszył. Zatem 23,8% firm musiało zredukować swoje zatrudnienie w wyniku pandemii, przede wszystkim z sekcji R (Działalność związana z rozrywką, kultura i rekreacją-12,5%) oraz sekcji S (Pozostała działalność

usługowa-10,1%), a także w sekcji N (Działalność w zakresie usług administrowania działalność wspierająca-10,0%).

Natomiast rzadkością było zwiększenie liczby pracowników. Dotyczyło ono 3,7% firm w których stan załogi uległ nieznacznemu zwiększeniu, przede wszystkim firm z sekcji C (Przetwórstwo przemysłowe 10,9%). Tylko 0,2% firm wskazało, że stan zatrudnienia uległ znaczącemu zwiększeniu w stosunku do okresu sprzed pandemii.

Tab. 6. Zmiana wielkości zatrudnienia.

Czy w porównaniu do okresu sprzed pandemii COVID-19 w firmie zmienił się stan zatrudnienia pracowników?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Tak, znacząco się zwiększył.	2	0,2	0,2	0,2
	Tak, nieznacznie się zwiększył.	33	3,7	3,7	3,9
	Nie, nie uległ zmianie.	646	72,3	72,3	76,2
	Tak, nieznacznie się zmniejszył.	169	18,9	18,9	95,1
	Tak, znacząco się zmniejszył.	44	4,9	4,9	100,0
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

W przypadku redukcji zatrudnienia rozwiązywano umowy, przede wszystkim z cudzoziemcami (63,4%), w mniejszym stopniu z cudzoziemcami i Polakami (21,1%) lub z samymi Polakami (15,5%).

Tab. 7. Rozwiązywanie umów o pracę w podziale na cudzoziemców i Polaków.

Z kim zakończono umowy?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Tylko z cudzoziemcami.	135	63,4	63,4	63,4
	Tylko z Polakami.	33	15,5	15,5	78,9
	Z cudzoziemcami i z Polakami.	45	21,1	21,1	100,0
	Ogółem	213	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Z kolei w przypadku zwiększenia stanu osobowego firmy zatrudniano, przede wszystkim Polaków (68,5%), rzadziej Polaków i cudzoziemców (22,9%), a najrzadziej samych cudzoziemców (8,6%).

Tab. 8. Nawiązywanie umów o pracę w podziale na cudzoziemców i Polaków.

Kogo zatrudniono?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Polaków i cudzoziemców.	8	22,9	22,9	22,9
	Tylko cudzoziemców.	3	8,6	8,6	31,5
	Tylko Polaków.	24	68,5	68,5	100,0
	Ogółem	35	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

c. Występowanie zaległości w bieżących zobowiązaniach firmy.

Wykazywanie zaległości finansowych wobec firmy przez inne podmioty było rzadkością; 63,0% respondentów stwierdziło, że inne podmioty nie mają zaległości wobec firmy. Na zagrożenia z tego tytułu dla istnienia firmy wskazało 7,0% badanych, pozostali oceniali, że nie zagrażają one istnieniu firmy (30,0%).

Tab. 9. Wykazywanie zaległości finansowych wobec firmy przez inne podmioty.

Czy wobec Państwa firmy inne podmioty mają zaległości finansowe?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Nie, nie mają.	563	63,0	63,0	63,0
	Tak i zagraża to istnieniu naszej firmy	63	7,0	7,0	70,0
	Tak, ale nie zagraża to istnieniu naszej firmy	268	30,0	30,0	100,0
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Występowanie zaległości w bieżących zobowiązaniach firmy wobec innych podmiotów również było rzadkością; 87,5% firm stwierdziło, że nie ma takich zaległości.

Tab. 10 Wykazywanie zaległości finansowych firmy wobec innych podmiotów.

Czy na dzień dzisiejszy firma ma zaległości w zobowiązaniach finansowych?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Nie, nie mamy takich zaległości.	782	87,5	87,5	87,5
	Tak, mamy takie zaległości.	112	12,5	12,5	100,0
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

d. Popyt na dobra/usługi oferowane przez firmy.

W porównaniu do sytuacji sprzed pandemii w ponad połowie firm (53,2%) spadły zamówienia na oferowane przez firmę produkty i usługi, w największym stopniu w sekcji I (Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi - 85,2%), następnie w sekcji H (Transport i gospodarka magazynowa-83,7%) oraz w sekcji S (pozostała działalność usługowa-81,2).

W 39,0% firm poziom zamówień nie uległ zmianie. Nieliczne firmy zanotowały wzrost zamówień (7,8%), przede wszystkim z sekcji M (24,4%).

Tab. 11. Zmiana popytu na dobra i usługi oferowane przez firmę w stosunku do okresu sprzed pandemii.

Jaka, w porównaniu do sytuacji sprzed pandemii, jest szacunkowa, procentowa zmiana popytu na oferowane przez firmę produkty i usługi?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Zamówienia wzrosły.	69	7,8	7,8	7,8
	Poziom zamówień nie uległ zmianie.	349	39,0	39,0	46,7
	Zamówienia spadły.	476	53,2	53,2	100
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Najczęściej szacunki wskazujące na procentowy spadek zamówień kształtowały między 10,0% a 20,0%. W przypadku 4,8 % firm zamówienia spadły o 10,0%, a w 4,0% firm spadły o 10,0%. Rzadkością było wskazanie na wzrost zamówień. Ocena ilościowa wzrostu zamówień kształtowała się najczęściej na poziomie od 5,0% do 40,0%.

e. Poziom wynagrodzeń

W porównaniu do sytuacji sprzed pandemii poziom wynagrodzeń pracowników nie uległ zmianie (72,8%). Na obniżkę wynagrodzenia wskazało 20,9% firm, w tym na nieznaczną 14,7%, natomiast na znaczącą 6,2%. Podwyżki wynagrodzeń dotyczyły 6,2% firm i były oceniane jako nieznaczne.

Tab. 12. Zmiana poziomu wynagrodzeń pracowników w stosunku do okresu sprzed pandemii.

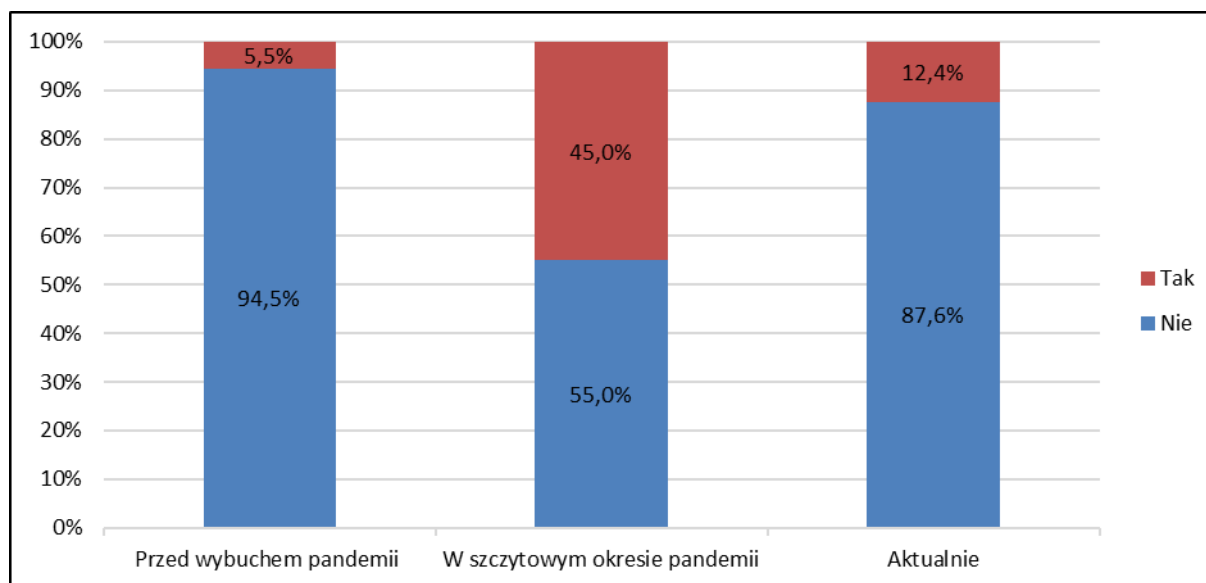
Czy w porównaniu do sytuacji sprzed pandemii w firmie zmienił się poziom wynagrodzenia pracowników?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Tak, nieznacznie się zwiększył.	55	6,3	6,3	6,3
	Nie, nie uległ zmianie.	633	72,8	72,8	79,1
	Tak, nieznacznie się zmniejszył.	127	14,7	14,7	93,8
	Tak, znacząco się zmniejszył.	54	6,2	6,2	100,0
	Ogółem	869	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

f. Kwestia pracy zdalnej i zainteresowanie szkoleniami z tego zakresu.

W badanej zbiorowości w okresie przed pandemią z pracy zdalnej korzystały nieliczne firmy (5,5%), przede wszystkim z sekcji M (Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna).

Rysunek 2 Poziom świadczenia pracy zdalnej w badanych przedsiębiorstwach.

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

W szczytowym okresie pandemii korzystanie z tej formy pracy zdecydowało się wprowadzić 45,0% firm i najczęściej korzystało z niej od 5,0%-10,0% pracowników. Połowa firm (55,0%) nie korzystała w ogóle z tej formy pracy nawet w szczytowym okresie pandemii.

W zdecydowanej większości firm zakończono stosunkowo szybko możliwość pracy zdalnej. Obecnie korzystanie z tej formy pracy jest rzadkością, korzysta z niej 12,4% firm, Najczęściej praca zdalna jest obecna w sekcjach M (30,6%) i L (14,8%). Pracę w formie zdalnej najczęściej świadczy około 10% (26,9% wskazań) lub 30% (14,8% wskazań) pracowników kadry badanych firm.

W ocenie 95,0% pracodawców wydajność pracowników korzystających z form pracy zdalnej pozostała na tym samym poziomie. Inne oceny wydajności pracy były rzadkie; spadek wydajności pracy zanotowano w 0,5% firm, natomiast wzrost wydajności pracy w 1,8% firm.

Tab. 13 Ocena wydajności pracowników w związku ze świadczeniem pracy zdalnej.

W jaki sposób praca zdalna wpłynęła na wydajność pracowników?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Wydajność pracowników wzrosła.	7	1,8	1,8	1,8
	Wydajność pracowników pozostała bez zmian.	370	94,6	94,6	96,4
	Wydajność pracowników spadła.	2	0,5	0,5	96,9
	Nie wiem/Trudno powiedzieć.	12	3,1	3,1	100
Ogółem		391	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Zainteresowanie uczestnictwem w szkoleniach z zakresu narzędzi i technik podnoszących skuteczność pracy zdalnej było raczej rzadkością, 81,8% respondentów uznało, że nie jest tym zainteresowana. Pracodawcy uważają, że pracownicy zdobyli dostateczne doświadczenie w realizacji tej formy pracy, posiadają odpowiedni sprzęt i stosowne umiejętności.

Tab. 14. Zainteresowanie uczestnictwem w szkoleniach z zakresu narzędzi i technik podnoszących skuteczność pracy zdalnej.

P32: Czy firma byłaby zainteresowana uczestnictwem w szkoleniach z zakresu narzędzi i technik podnoszących skuteczność pracy zdalnej?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Nie, nie byłibyśmy zainteresowani udziałem w tego typu szkoleniach.	731	81,8	81,8	81,8
	Tak, byłibyśmy zainteresowani udziałem w tego typu szkoleniach.	112	12,5	12,5	94,3
	Nie wiem / Trudno powiedzieć.	51	5,7	5,7	100,0
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

g. Ocena wpływu przejścia pracowników na zasitek opiekuńczy lub zwolnienie lekarskie na kondycję ekonomiczną firmy

W związku z wybuchem pandemii COVID-19 decyzję o przejściu na zasitek opiekuńczy lub zwolnienie lekarskie odnotowano w przypadku 54,8% badanych firm.

Tab. 15. Przejście na zasitek opiekuńczy lub zwolnienie lekarskie w badanych firmach.

Czy w związku z wybuchem pandemii COVID-19 część pracowników firmy podjęła decyzję o przejściu na zasitek opiekuńczy lub zwolnienie lekarskie?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Tak.	476	54,8	54,8	54,8
	Nie.	393	45,2	45,2	100,0
	Ogółem	869	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Oceny, jak decyzje pracowników o przejściu na zasitek opiekuńczy oraz zwolnienie lekarskie (L4) wpłynęły na sytuację ekonomiczną firmy były zróżnicowane. Większość pracodawców uważała, że owo przejście nie wpłynęło na sytuację ekonomiczną firmy (52,7%), natomiast 39,3%, że wpłynęło na nią w nieznacznym stopniu.

Tab. 16. Wpływ przejścia na zasitek opiekuńczy lub zwolnienie lekarskie na obecną sytuację badanych firm.

Czy decyzje pracowników o przejściu na zasitek opiekuńczy lub zwolnienie lekarskie wpłynęły, negatywnie na obecną sytuację ekonomiczną firmy?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Tak w poważnym stopniu	38	8,0	8,0	8,0
	Tak w nieznacznym stopniu	187	39,3	39,3	47,3
	Nie, brak negatywnych skutków	251	52,7	52,7	100,0
	Ogółem	476	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

h. Problemy i trudności w funkcjonowaniu firm związane z wybuchem epidemii Covid-19

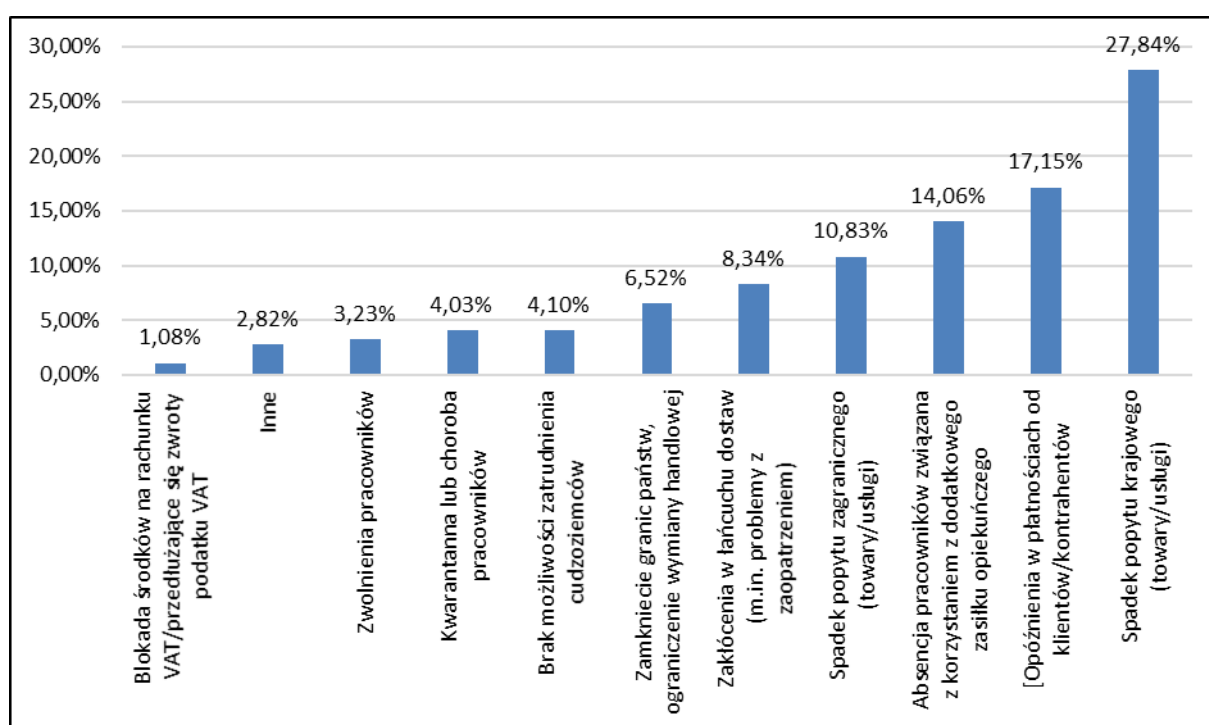
Generalnie większość pracodawców (73,2%) uznała, że w związku z wybuchem pandemii COVID-19 firma doświadczyła występowania wielu problemów lub trudności; w tym znaczących (18,1%), nieznaczących (55,1%). Problemy i trudności dotyczyły przede wszystkim: spadku popytu krajowego na towary i usługi (27,8%), opóźnienia w płatnościach od klientów/kontrahentów (17,1%), absencja pracowników związana z korzystaniem z dodatkowego zasiłku opiekuńczego (14,1%).

Tab. 17. Występowanie problemów i trudności w badanych firmach w związku z wybuchem pandemii Covid-19.

Czy w związku z wybuchem pandemii COVID-19 firma doświadczyła występowania jakich problemów/trudności?		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Tak, poważnych - zagrażających stabilności firmy.	161	18,1	18,1	18,1
	Tak, nieznacznych - nie zagrażających stabilności firmy.	493	55,1	55,1	73,1
	Nie, nie doświadczyła żadnych problemów.	240	26,8	26,8	100,0
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

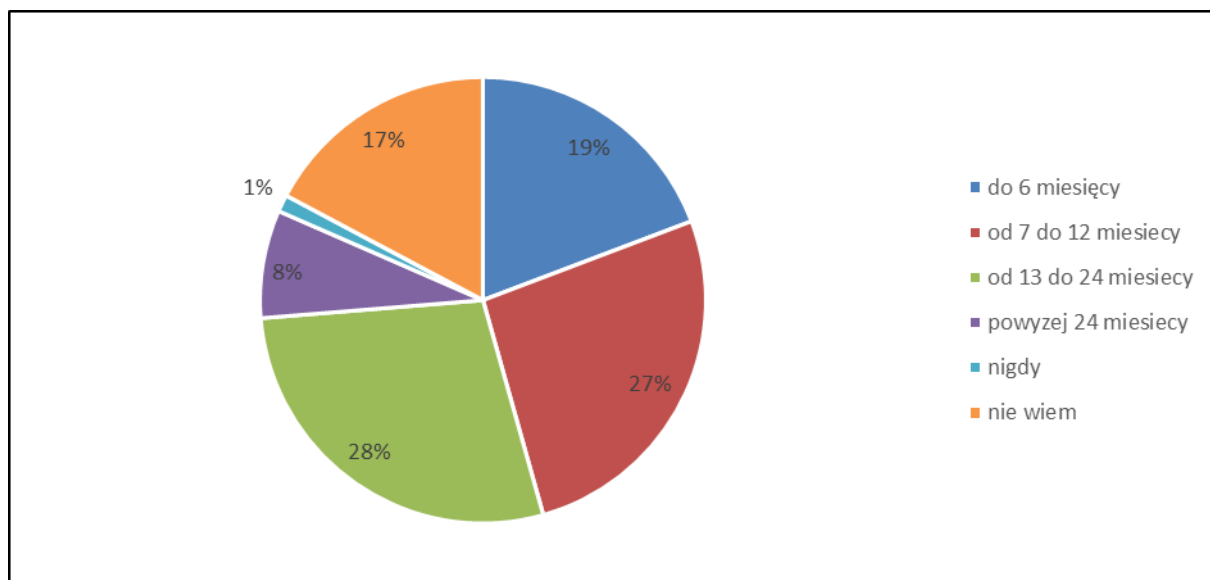
Rysunek 3. Problemy i trudności w badanych firmach w związku z wybuchem pandemii Covid-19.

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Ocena czasu, w jakim nastąpi powrót do sytuacji gospodarczej sprzed pandemii COVID-19 sprawiała respondentom pewne trudności. Wskazywano czas od 3- 60 miesięcy; najczęściej 13-24 miesięcy (28,0%).

Rysunek 4 Ocena czasu powrotu do sytuacji gospodarczej sprzed pandemii COVID-19.

Zródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

4.3. Prognoza sytuacji firmy w perspektywie trzech miesięcy od udziału w badaniu.

a. uogólnionej oceny ekonomicznej kondycji firmy.

W świetle uzyskanych wyników badań w przeważającej opinii respondentów kondycja ekonomiczna firmy w perspektywie trzech miesięcy od daty udziału w badaniu nie zmieni się (48,8%). Tylko nieznaczna część prognozuje pogorszenie sytuacji firmy (17,4%), na które mogły wpłynąć decyzje przejścia na zasiłek opiekuńczy lub zwolnienie lekarskie. Natomiast poprawę jej kondycji ekonomicznej prognozuje 23,1% respondentów. Uzyskane wyniki korespondują z badaniami ogólnopolskimi CBOS, w których większość respondentów twierdzi, że sytuacja w ich zakładzie pracy pozostanie bez zmian¹.

Tab. 18. Przewidywania dotyczące kondycji ekonomicznej firmy za trzy miesiące.

P7: A jaka Pana/i zdaniem będzie kondycja ekonomiczna firmy za trzy miesiące?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Ulegnie znacznemu polepszeniu.	3	0,3	0,3	0,3
	Ulegnie polepszeniu.	204	22,8	22,8	23,1
	Nie zmieni się.	436	48,8	48,8	71,9
	Ulegnie pogorszeniu.	133	14,9	14,9	86,8
	Ulegnie znacznemu pogorszeniu.	22	2,5	2,5	89,3
	Nie wiem / Trudno powiedzieć.	96	10,7	10,7	100,0
Ogółem		894	100,0	100,0	

Zródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

¹ K. Lepczyński, Nastroje na rynku pracy w pierwszej dekadzie lipca..., op., cit., s. 4.

Tab. 19. Ocena wpływu na sytuację firmy w najbliższych trzech miesiącach w związku z przejściem pracowników na zasiłek opiekuńczy lub zwolnienie lekarskie.

Czy decyzje pracowników o przejściu na zasiłek opiekuńczy lub zwolnienie lekarskie wpłyną negatywnie na sytuację ekonomiczną firmy w najbliższych trzech miesiącach					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Tak w poważnym stopniu	24	5,0	5,0	5,0
	Tak, w nieznacznym stopniu	135	28,4	28,4	33,4
	Nie, brak negatywnych skutków	317	66,6	66,6	100
	Ogółem	476	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

b. stanu zatrudnienia i ewentualnych zwolnień grupowych.

Analiza zebranego materiału wskazuje, że w większość firm, nie planuje zwiększenia stanu zatrudnienia pracowników (80,1%). Tylko w około 20,0% firm planuje się zatrudnić nowych pracowników, w większości Polaków i cudzoziemców (57,0%). Plany zatrudnienia występują, przede wszystkim w firmach z sekcji F (Budownictwo), 39,1%.

Tab.20 Przewidywane zatrudnienie pracowników w przeciągu najbliższych trzech miesięcy.

Czy w przeciągu najbliższych trzech miesięcy planują Państwo zatrudnić nowych pracowników?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Nie, nie planujemy działań w tym zakresie.	716	80,1	80,1	80,1
	Tak, planujemy zatrudnić pracowników.	172	19,2	19,2	99,3
	Nie wiem / Trudno powiedzieć	6	0,7	0,7	100,0
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Tab. 21. Przewidywane zatrudnienie pracowników w przeciągu najbliższych trzech miesięcy w podziale na cudzoziemców i Polaków.

Kogo planują Państwo zatrudnić?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Polaków i cudzoziemców.	98	57,0	57,0	57,0
	Tylko Polaków.	57	33,1	33,1	90,1
	Tylko cudzoziemców.	17	9,9	9,9	100,0
	Ogółem	172	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Zmniejszenie stanu zatrudnienia w przeciągu najbliższych trzech miesięcy planuje 3,8% firm, przede wszystkim z sekcji S (Pozostała działalność usługowa). Firmy zamierzają zwolnić od 1-35 osób. Plany zwolnień najczęściej dotyczą 2 osób (39,4%). Zwolnienia mają dotyczyć zarówno cudzoziemców jak i Polaków (66,7%). W badaniach ogólnopolskich uzyskano podobne rezultaty, bowiem 73,0% respondentów nie obawiało się utraty pracy, można zatem wnosić, że firmy raczej nie panują zwalniać swoich pracowników². Zatem zagrożenie wzrostem poziomu

² K. Lepczyński, Nastroje na rynku pracy w pierwszej dekadzie lipca..., op., cit., s. 6.

bezrobocią można oceniać jako niskie. Pod koniec roku jednak stopa bezrobocia może wzrosnąć ze względu na zakończenie okresu prac sezonowych w rolnictwie, budownictwie, czy gastronomii.

Tab. 22 Przewidywane zwolnienia pracowników w przeciągu najbliższych trzech miesięcy.

Czy w przeciągu najbliższych trzech miesięcy planują Państwo zwolnić pracowników?		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Nie, nie planujemy działań w tym zakresie.	824	94,8	94,8	94,8
	Tak, planujemy zwolnić pracowników.	33	3,8	3,8	98,6
	Nie wiem/Trudno powiedzieć.	12	1,4	1,4	100,0
	Ogółem	869	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

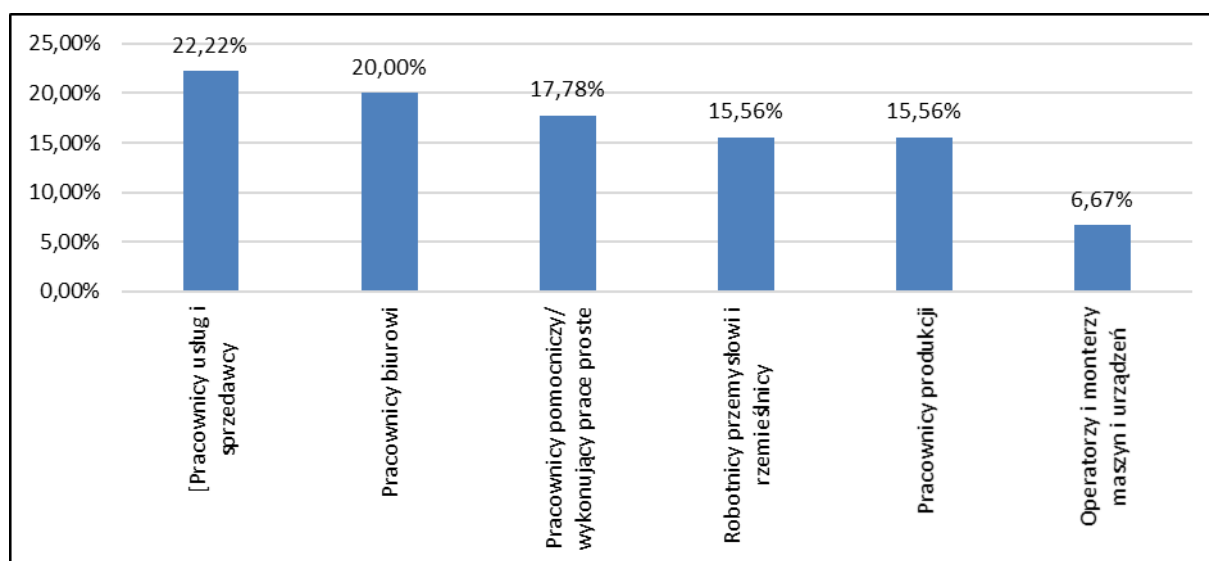
Tab. 23 Przewidywane zwolnienia pracowników w przeciągu najbliższych trzech miesięcy w podziale na cudzoziemców i Polaków.

Kogo planują Państwo zwolnić?		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Polaków i cudzoziemców.	22	66,7	66,7	66,7
	Tylko Polaków.	10	30,3	30,3	97,0
	Tylko cudzoziemców.	1	3,0	3,0	100,0
	Ogółem	33	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Plany zwolnień dotyczą przede wszystkim następujących grup pracowniczych: pracowników usług i sprzedawców (22,2%), pracowników biurowych (20,0%), pracowników pomocniczych wykonujących prace proste (17,8%), robotników przemysłowych i rzemieślników (15,6%), pracowników produkcji (15,6%), operatorów i monterów maszyn i urządzeń (6,8%). Przedsiębiorstwa nie zamierzają zwalniać kadry kierowniczej.

Rysunek 5 Grupy zawodów przewidziane do zwolnienia.

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Kwestia zwolnień grupowych budzi zrozumiałe emocje. Jak wynika z badań Polskiego Instytutu Ekonomicznego największe firmy m.in. Carrefour Polska, PG Silesia, Tesco, Hebe, Rafaco, Pratt & Whitney oraz fabryka Opla w Gliwicach przedstawiły w ostatnich tygodniach plany zwolnień grupowych³. Opolskie firmy na ogół nie planują jednak zwolnień grupowych. Z analiz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu wynika, że w okresie I półrocza 2020 roku łącznie 9 podmiotów zwolniło w trybie grupowym 412 pracowników (niepublikowane materiały wewnętrzne WUP w Opolu).

Tab. 24 Przewidywane zwolnienia grupowe pracowników w przeciągu najbliższych trzech miesięcy.

Czy w przeciągu najbliższych trzech miesięcy w firmie planowane są grupowe zwolnienia pracowników?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Nie, nie planujemy tego typu zwolnień	32	97,0	97,0	97,0
	Tak planujemy takie zwolnienia	1	3,0	3,0	100,0
	Ogółem	33	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

c. wystąpienia zaległości w bieżących zobowiązaniach finansowych.

Wystąpienia zaległości w bieżących zobowiązaniach finansowych nie spodziewa się w ogóle 48,1%, czyli blisko połowa badanych firm. Zagrożenie, że w przeciągu najbliższych 3 miesięcy firmy utracą płynność finansową i wystąpią zaległości w zobowiązaniach finansowych dotyczy ponad połowy firm (51,9%) i najczęściej jest oceniane jako niewielkie. Przeważała ocena na poziomie 1, którą wyrażała blisko jedna trzecia respondentów (32,3%). Większość podmiotów nie ma zaległości w zobowiązaniach finansowych wobec innych firm, jak również tylko wobec niewielkiej liczby firm mają zaległości finansowe inne podmioty gospodarcze.

Tab. 25 Przewidywana utrata płynności finansowej firm w przeciągu najbliższych trzech miesięcy.

Jakie jest zagrożenie, że w przeciągu najbliższych 3 miesięcy firma utraci płynność i wystąpią zaległości w zobowiązaniach finansowych? Proszę wybrać jedną odpowiedź postępując się skalą od 0 (brak prawdopodobieństwa) do 5 (pewność).					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	0	430	48,1	48,1	48,1
	1	289	32,3	32,3	80,4
	2	95	10,6	10,6	91,1
	3	45	5,0	5,0	96,1
	4	31	3,5	3,5	99,6
	5	4	0,4	0,4	100,0
Ogółem		894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

d. popytu na produkty/usługi oferowane przez firmy.

³ Badania Polskiego Funduszu Rozwoju i Polskiego Instytutu Ekonomicznego. <https://pie.net.pl/prawie-2-3-polskich-firm-tnie-koszty-dzialalnosci-ale-tylko-7-proc-planuje-redukcje-zatrudnienia/>; <https://tvn24.pl/biznes/z-kraju/koronawirus-w-polsce-rafako-zapowiada-zwolnienia-grupowe-4676529> (data dostępu 1.09.2020).

W kwestii zmiany popytu w przeciągu najbliższych trzech miesięcy na oferowane przez firmy produkty i usługi przeważa opinia, że popyt nie ulegnie zmianie (43,4%). Wzrost popytu prognozuje 40,5% respondentów, natomiast na spadek popytu wskazuje tylko 10,2% rozmówców.

Tab. 26 Przewidywana zmiana popytu na oferowane produkty i usługi w przeciągu najbliższych trzech miesięcy.

Czy Pana/i zdaniem popyt na oferowane przez firmę produkty i usługi zmieni się w przeciągu najbliższych trzech miesięcy?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Zdecydowanie wzrośnie.	57	6,4	6,4	6,4
	Wzrośnie nieznacznie.	305	34,1	34,1	40,5
	Nie zmieni się.	388	43,4	43,4	83,9
	Nieznacznie spadnie.	68	7,6	7,6	91,5
	Zdecydowanie spadnie.	23	2,6	2,6	94,1
	Nie wiem / Trudno powiedzieć.	53	5,9	5,9	100,0
Ogółem		894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

e. poziomu wynagrodzeń.

Podobne opinie dotyczą poziomu wynagrodzeń. W przeciągu najbliższych trzech miesięcy większość firm nie planuje działań w zakresie podwyżki lub obniżki płac. Tylko nieznaczny odsetek pracodawców zamierza zwiększyć pensje swoim pracownikom, a w pojedynczych wypadkach planowane są obniżki wynagrodzeń.

Tab. 27 Przewidywana zmiana poziomu wynagrodzeń w przeciągu najbliższych trzech miesięcy.

Czy w przeciągu najbliższych trzech miesięcy planują Państwo podwyżki lub obniżki pensji dla pracowników?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Nie, nie planujemy działań w tym zakresie.	759	87,3	87,3	87,3
	Tak, planujemy podwyższyć pensje.	64	7,4	7,4	94,7
	Tak, planujemy obniżyć pensje.	46	5,3	5,3	100,0
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

f. stosowania w firmie pracy zdalnej.

Większość firm (67,6%), z tych, które wprowadziły formę pracy zdalnej zamierza ją nadal utrzymać w przeciągu najbliższych trzech miesięcy. Te firmy, które nie wprowadziły pracy zdalnej w przeważającej większości nie zamierzają tego nadal uczynić (86,9%). Wprowadzić formę pracy zdalnej planuje tylko 0,9% firm.

Tab. 28 Przewidywane utrzymanie pracy zdalnej w przeciągu najbliższych trzech miesięcy.

Czy w przeciągu najbliższych trzech miesięcy planują Państwo utrzymać możliwość pracy zdalnej?					
		Częstość	Procent	Procent	Procent

				ważnych	skumulowany
Ważne	Tak, planujemy.	73	67,6	67,6	67,6
	Nie, nie planujemy	18	16,7	16,7	84,3
	Nie wiem / Trudno powiedzieć.	17	15,7	15,7	100,0
	Ogółem	108	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Tab. 29 Przewidywane wprowadzenie pracy zdalnej w przeciągu najbliższych trzech miesięcy.

Czy w przeciągu najbliższych trzech miesięcy panują Państwo wprowadzić możliwość pracy zdalnej?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Nie, nie planujemy.	661	86,9	86,9	86,9
	Tak, planujemy.	7	0,9	0,9	87,8
	Nie wiem / Trudno powiedzieć.	93	12,2	12,2	100,0
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

4.4. Pozyskanie wsparcia udzielanego w związku z epidemią Covid-19 i związane z nim trudności w jego uzyskaniu.

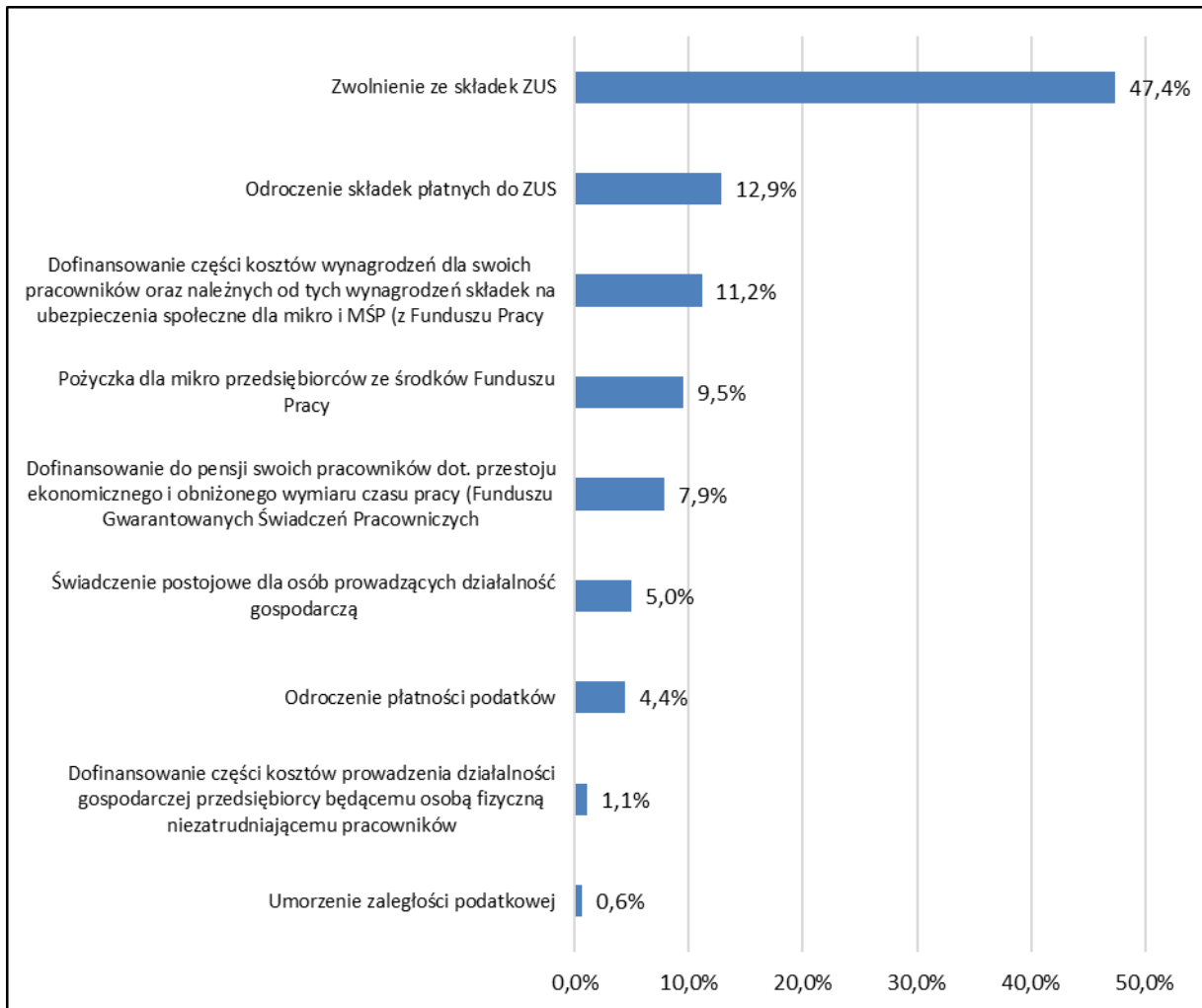
W badanej zbiorowości firmy niemal powszechnie (76,3%) skorzystały z oferowanych form wsparcia zawartych w ramach tzw. „Tarczy antykryzysowej” w celu zmniejszenia negatywnych skutków pandemii. Najbardziej popularną formę stanowiło zwolnienie ze składek ZUS (47,4%) lub odroczenie składek płatnych ZUS (12,9%). Dla mikro przedsiębiorstw taką popularną formę pomocy stanowiła pożyczka udzielona ze środków Funduszu Pracy (9,5%). Mniej popularne to: dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń dla swoich pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne dla mikro i MŚP (z Funduszu Pracy, w tym w ramach projektów EFS-11,2%) i dofinansowanie do pensji swoich pracowników dot. przestoju ekonomicznego i obniżonego wymiaru czasu pracy (Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych-7,9%). Zdecydowanie rzadziej skorzystano z: świadczenia postojowego dla osób prowadzących działalność gospodarczą (5,0%) oraz odroczenia płatności podatków (4,4%) lub umorzenia zaległości podatkowe (0,6%). Osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą skorzystały w umiarkowanym stopniu z dofinansowania części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorcy będącemu osobą fizyczną niezatrudniającą pracowników (1,1%).

Tab. 30 Korzystanie przez badane firmy ze wsparcia w ramach Tarczy Antykryzysowej.

Czy w celu zmniejszenia negatywnych skutków pandemii dla firmy skorzystali Państwo, z którejś z form wsparcia oferowanych w ramach tzw. „Tarczy antykryzysowej”?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Nie	212	23,7	23,7	23,7
	Tak	682	76,3	76,3	100,0
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Rysunek 6 Formy wsparcia wykorzystane przez firmy.

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

4.5 Plany związane ze skorzystaniem ze wsparcia oferowanego w ramach tzw. Tarczy antykryzysowej

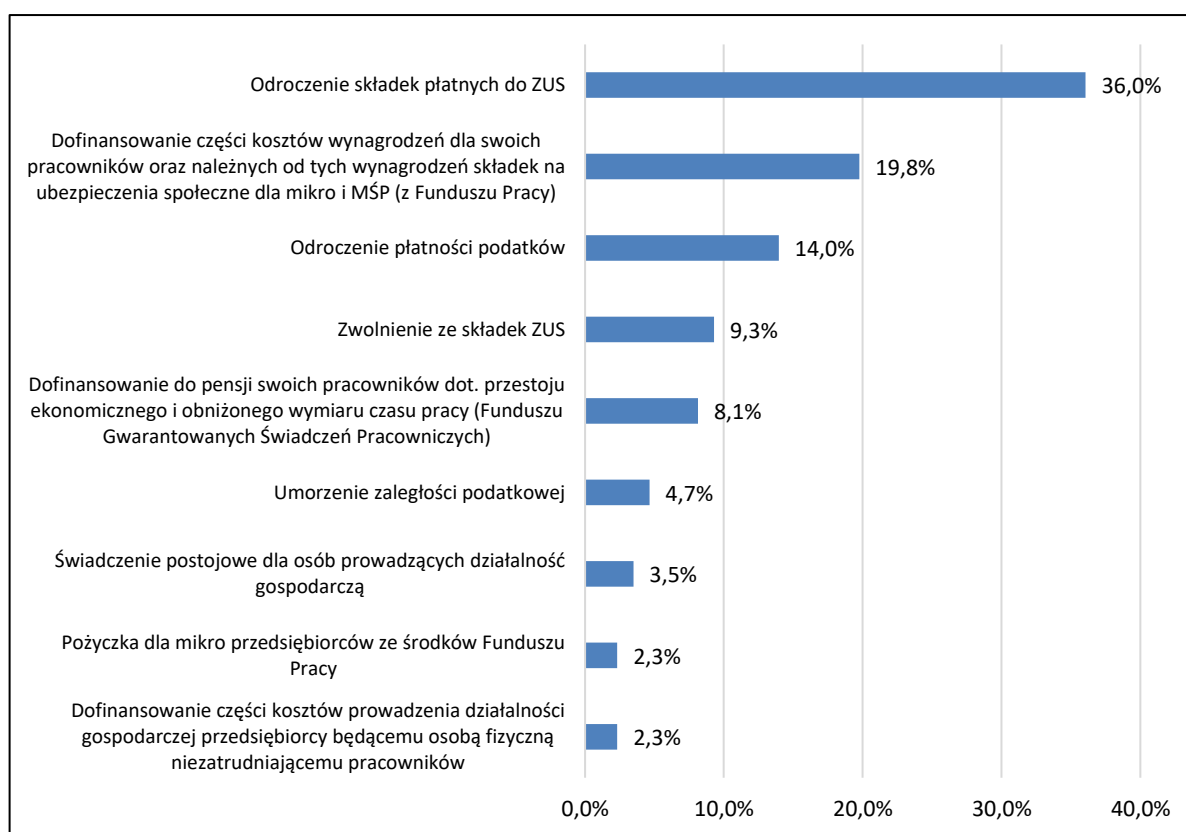
Większość firm w najbliższej przyszłości nie zamierza skorzystać ze wsparcia oferowanego w ramach tzw. Tarczy antykryzysowej. Takie plany posiada 5,7% firm, które przede wszystkim zamierzają starać się o następujące formy wsparcia: odroczenie składek płatnych do ZUS (36,0%), dofinansowanie do kosztów wynagrodzeń (19,8%), zwolnienie ze składek ZUS (19,3%), odroczenie płatności podatków (14,0%), dofinansowanie do pensji dotyczące przestoju ekonomicznego i obniżonego wymiaru czasu pracy (8,1%), świadczenie postojowe dla osób prowadzących działalność gospodarczą (3,5%), umorzenie zaległości podatkowej (4,7%) pożyczka dla mikroprzedsiębiorców (2,3%) oraz dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorcy będącemu osobą fizyczną niezatrudniającemu pracowników (2,3%).

Tab. 31 Plany dotyczące wykorzystania przez badane firmy wsparcia w ramach Tarczy Antykryzysowej.

Czy w celu zmniejszenia negatywnych skutków pandemii dla firmy planują Państwo skorzystać z którejś z form wsparcia oferowanych w ramach tzw. "Tarczy antykryzysowej"?		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Nie	843	94,3	94,3	94,3
	Tak	51	5,7	5,7	100,0
	Ogółem	894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Rysunek 7 Formy wsparcia, z których firmy planują skorzystać.

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

4.6. Ocena skuteczności wsparcia w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej

Ocena dotychczas udzielonego wsparcia była jednoznacznie pozytywna. Większość respondentów oceniła, że udzielone wsparcie wpłynęło pozytywnie na kondycję firmy: poprawiło ją lub zdecydowanie poprawiło (82,2%). Rzadkością były oceny wskazujące na brak wpływu na kondycję firmy (17,8%).

Tab. 32 Wpływ udzielonego wsparcia na kondycję badanych firm.

Jak dotychczas udzielone wsparcie wpłynęło na kondycję Państwa firmy?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Zdecydowanie ją poprawiło.	37	5,4	5,4	5,4
	Poprawiło ją.	524	76,8	76,8	82,2
	W ogóle na nią nie wpłynęło.	121	17,8	17,8	100,0
Ogółem		894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

4.7 Trudności związane z uzyskaniem wsparcia.

W badanej zbiorowości wśród tych, którzy starali się o wsparcie w ramach Tarczy Antykryzysowej większość firm (74,6%) nie napotkała na żadne trudności związane ze staraniami o pomoc przewidzianą w ramach Tarczy Antykryzysowej, natomiast 25,4% wskazało następujące problemy związane z uzyskaniem pomocy: nadmierna biurokracja (45,8%), niejasność przepisów (41,1%), brak wsparcia ze strony

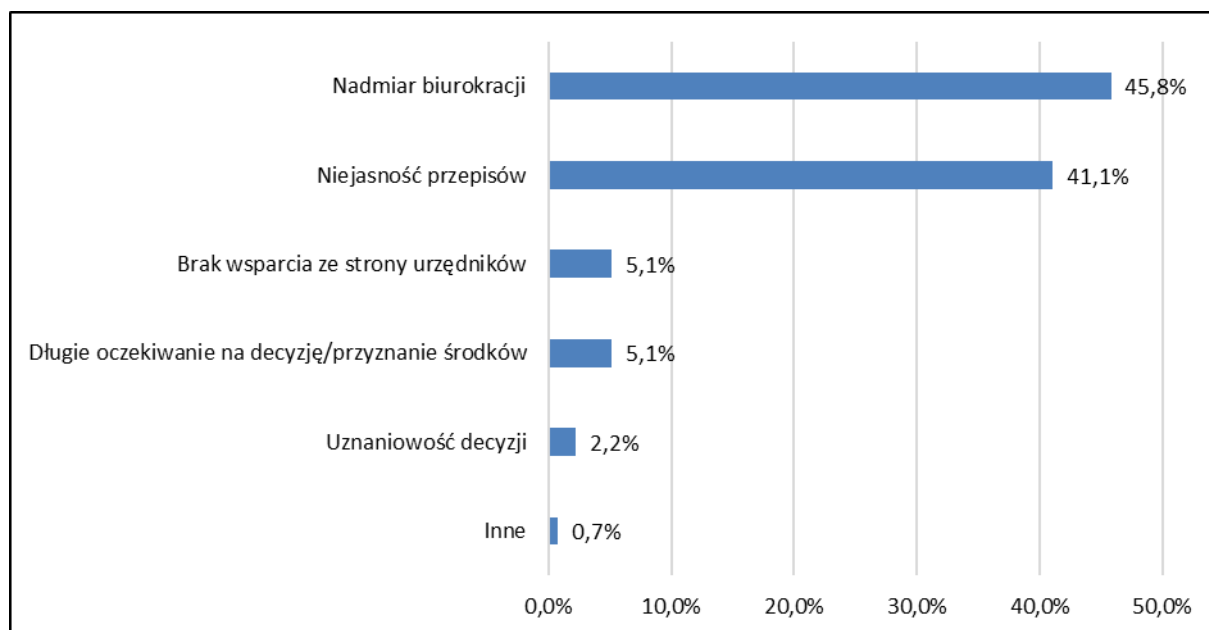
urzędników (5,1%) oraz zbyt długie oczekiwanie na decyzje (5,1%), a także uznaniowość decyzji (2,2%)⁴.

Tab. 33 Problemy i trudności związane z uzyskaniem wsparcia.

Czy w trakcie wnioskowania o pomoc przewidzianą w Tarczy antykryzysowej napotykali Państwo na jakieś problemy?		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Tak	173	25,4	25,4	25,4
	Nie	509	74,6	74,6	100,0
Ogółem		894	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

Rysunek 8 Problemy związane z uzyskaniem wsparcia.

Źródło: opracowanie własne. Pracownia Badań Społecznych „Sondaż”.

⁴ Wyniki badań CBOS wskazują, że „O ile skuteczność urzędującego gabinetu w zwalczaniu epidemii postrzegana jest na ogół pozytywnie, jego polityka gospodarcza i skala wsparcia dla firm i pracowników oceniane są niejednoznacznie. Niemniej jednak widoczna jest poprawa w postrzeganiu zakresu udzielonej pomocy. Na przełomie maja i czerwca przeważał pogląd, że wsparcie dla przedsiębiorstw i pracowników jest niewystarczające, jednakże w kolejnych tygodniach opinie w tej kwestii zaczęły się odwracać”, w: B. Roguska, Rząd wobec epidemii-opinie w pierwszej dekadzie lipca. Komunikat z badań CBOS, nr 92/2020, lipiec. Warszawa.

5. Podsumowanie

W raporcie zaprezentowano wyniki przedsięwzięcia badawczego pt., Wpływ epidemii Covid-19 na rynek pracy w województwie opolskim.

Materiał badawczy pozwolił przedstawić ilościowy obraz zjawiska wpływu epidemii Covid-19 na opolski rynek pracy następujących aspektach:

ocenę bieżącej sytuacji badanych podmiotów w porównaniu do sytuacji sprzed pandemii Covid-19 w następujących aspektach:

a/ocenę ekonomicznej kondycji firmy.

b/stanu zatrudnienia,

c/występowania zaległości w bieżących zobowiązaniach firmy,

d/popytu na dobra/usługi oferowane przez firmy,

e/poziomu wynagrodzeń.

f/kwestię pracy zdalnej i zainteresowanie szkoleniami z tego zakresu.

prognozę ekonomiczną sytuacji firmy w perspektywie trzech miesięcy od udziału w badaniu w następujących aspektach

a/ocenę ekonomicznej kondycji firmy,

b/stanu zatrudnienia,

c/występowanie zaległości w bieżących zobowiązaniach firmy,

d/popytu na dobra/usługi oferowane przez firmy,

d/poziomu wynagrodzeń.

e/kwestii pracy zdalnej i zainteresowania szkoleniami z tego zakresu.

trudności z pozyskaniem wsparcia udzielanego w związku z epidemią Covid-19,

ocenę skuteczności wsparcia otrzymanego w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej,

stosunków pracy w świetle sytuacji epidemiologicznej,

problemów ze stosowaniem form pracy zdalnej,

problem zatrudniania cudzoziemców na opolskim rynku pracy.

Wyniki przeprowadzonych badań sondażowych korespondują z wynikami badań jakościowych. Analizy ilościowe potwierdzają mniejsze negatywne oddziaływanie pandemii Covid-19 na opolski rynek pracy niż domniemywano na początku epidemii. Potwierdzono również, że czynniki warunkujące stosunkowo pozytywną sytuację na regionalnym rynku pracy to: szerokie wykorzystanie mechanizmów osłonowych zawartych w kolejnych Tarczach Antykryzysowych, z którego skorzystali pracodawcy oraz ich determinacja w utrzymaniu miejsc pracy w stosunkowo niezmiennym zakresie. Pracodawcy w krótkiej perspektywie czasu nie planują znaczącej redukcji zatrudnienia, jakkolwiek sytuacja może ulec zmianie również ze względu na globalną sytuację ekonomiczną.

8. Bibliografia

Feliksiak M. Epidemia koronawirusa a sytuacja zawodowa Polaków. Komunikat badań CBOS nr 70/2020, czerwiec Warszawa.

Lepczyński K. Nastroje na rynku pracy w pierwszej dekadzie lipca. Komunikat badań CBOS nr 91/2020, lipiec. Warszawa.

Roguska B. Rząd wobec epidemii-opinie w pierwszej dekadzie lipca. Komunikat z badań CBOS, nr 92/2020, lipiec. Warszawa.